

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg;
Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Kerstverlangen

„Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt”.

Jesaja 64 : 1a.

Gods Woord laat ons zien mensen, die reikhalzend hebben uitgezien naar het Kerstgebeuren. Wij noemen hen vanwege dat uitzien, dat verlangen, dat verwachten adventskinderen. Tot hen moet ook gerekend worden Jesaja. Ook hij was adventskind.

Jesaja sprak: „och, dat”. Opeens voel je deze man van het Oude Testament vlak naast je staan. Juist door dat spreken van „och, dat”. Wat is menselijker dan deze woorden?

Die spreken van begeerte, van verlangen, van uitzien naar. En dat is helemaal niet vreemd. We zitten er dikwijls vol mee. Wanneer het ons tegenloopt, wanneer er nood is, of zorgen, of moeiten, dan worden ze als vanzelf gesproken. Zelfs ook nog als we zo heel veel hebben. Nietwaar - een mens wil altijd meer. Een mens is niet spoedig tevreden. We willen dit nog, we willen dat nog. Er is altijd nog wel iets te wensen of te verlangen.

Echter - er is hier wel een groot onderscheid. Jesaja zegt niet: „och, dat ik”, maar „och, dat Gij”. Dat is een verschrikkelijk groot verschil. We dachten eerst dat Jesaja op één lijn met ons zit. Dat is dus niet waar. Hij zit op een andere lijn. Een geestelijke lijn. Zijn ogen zijn gericht op God. God moet iets doen. Het is Jesaja's verlangen dat God de hemelen scheurt, dat God nederkomt. Er is een gesloten hemel. God is verbolgen op Zijn volk, op Israël. Zijn toorn openbaart zich in Zijn straffen: de steden zijn een woestijn geworden, Jeruzalem een verwoesting, en de heilige tempel is met vuur verbrand.

De oorzaak daarvan ligt niet bij God. De dingen zijn niet zo maar. De reden daarvan ligt in Israël. Jesaja zegt: het is omdat wij gezondigd hebben, het is vanwege onze ongerechtigheden.

Vanuit die nood klinkt zijn bede op; en zijn bede is een smeekbede. Hij kan niet pleiten op iets van het volk. Neen - want wij allen zijn als een onreine, en al onze ongerechtigheden zijn als een wegwerpelijke kled.

Jesaja kan slechts pleiten op God als de Schepper, de Maker van de mens: wij allen zijn Uwer handen werk. Hij kan slechts pleiten op God als HEERE, als Verbondsgod, Die Zich met Israël in verbondsrelatie heeft gesteld: zie, aanschouw toch, wij allen zijn Uw volk.

Zo pleitend op de HEERE Zelf klimt Jesaja's bede op, maakt hij de Heere zijn diepste begeerte bekend, smeekt hij om 's Heeren komst. Zijn innige begeerte is dat de gesloten hemel een geopende wordt, dat de Heere komt ter verlossing.

Rijk heeft de Heere verhoord. Tenvolle in het Kerstfeest. De Heere heeft de hemel gescheurd, en in Christus is Hij neergekomen. Hoor de Kerstheraut: Ik verkondig u grote blijdschap, namelijk dat u heden geboren is de Zalmaker. In Christus, door Christus een geopende hemel. Verlossing en zaligheid. Gods aangezicht in gunst tot mij gewend.

De mens van nature leeft onder een gesloten hemel. Onze zonden zijn de oorzaak dat de hemel is dichtgegaan. De deur van het Vader-

huis is achter ons in het slot gevallen. Dat is onze schuld. Wij zijn er niet uitgezet, maar eruit gegaan. Moedwillig en vrijwillig. Bestemd om onder een geopende hemel te leven, hebben wij de gesloten hemel gewild. Niet wij kunnen de hemel openen. Jesaja en hij, wiens naam vermeld wordt aan het begin van Lukas 2, namelijk Augustus, staan lijnrecht tegenover elkaar. Jesaja zegt: God moet nederdalen. Augustus zegt: de mens moet opklimmen. Jesaja zegt: God moet mens worden. Augustus zegt: de mens moet God worden. Jesaja zegt: God moet nederkomen, want ik ben zo verloren dat ik alleen behouden kan worden als God de hemel scheurt en nederkomt. Augustus zegt: de mens door de mens zelf, wij moeten onszelf verlossen.

Alzo tweeërlei mensen. Toen en nu. Er is vandaag scheiding der geesten. De dingen spitsen zich toe. De gedachten van 's mensen hart openbaren zich al duidelijker. Jesaja en Augustus komen al scherper tegenover elkaar te staan.

Maar voor geen enkele Augustus wordt het Kerstfeest. Dezulken staan te hoog voor de diepte waar God komt.

God moet het doen. Hij alleen.

Leert u dat verstaan? De opwaartsstrevende mens wordt door Gods neerkomen in de Kerstnacht totaal veroordeeld. Nooit door iets van u, alleen door Hem!

En als Hij komt dan is dat enkel genade. U kunt slechts met Jesaja smeken: och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt. Kent u dit Kerstverlangen? Bent u zulk een adventskind? Zo'n pleiter, zo'n smekeling aan Gods genadetoon? Als de hemel gesloten blijft, als de Heere niet nederkomt ter verlossing, o dan, dan wordt het straks eeuwig onder een gesloten hemel, nooit een verlossing meer, eeuwig verloren.

Bij het naderend Kerstfeest, och dat Jesaja's bede uw bede wordt, zijn verlangen uw verlangen. Voor het eerst of opnieuw.

Het Woord laat zien dat waar dit Kerstverlangen is, daar ook de Kerstvervulling komt. Dat kan ook niet anders. Want als de Heere het ene werkt, zou Hij dan ook niet het andere werken?

Voor alle adventskinderen maakt God het Kerstfeest, waarlijk Kerstfeest.

Hij geeft verzadiging van vreugd'. O dierbaar Kind, o stof van vreugd', geschenk van 't Alvermogen.

Om dan op 't Kerstfeest onder een geopende hemel te zingen:

*Hij heeft gedacht aan Zijn gemade
Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt;
Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
Nu onze God Zijn heil ons schenkt.*

Ds.v.Z.

Van de administratie

Aan het einde van het jaar zijn er altijd weer verschillende abonnees die vanwege de hoge leeftijd of om andere redenen, bedanken als abonnee. Dat vinden we natuurlijk wel jammer, maar het zou fijn zijn als deze plaatsen weer opgevuld werden door anderen. Heeft u misschien nog familieleden of kennissen die geen abonnee zijn op ons blad? Als u ze ons opgeeft als nieuwe abonnee, zijn de lege plaatsen weer spoedig aangevuld. We zien er naar uit. We konden weer 2 nieuwe abonnees noteren en ontvingen f 174,- aan giften, waarvoor onze hartelijke dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

Per bank werd voor de school van Dundas en Hamilton een bedrag van f 438,- als collecte van de Chr. Geref. kerk te Zaamslag ontvangen. Hartelijk dank.

B.

De Handoplegging 2.

Wie de bevestiging van een kandidaat bijwoont, wordt betrokken bij een plechtig gebeuren. Na de prediking wordt door de bevestiger het formulier voor "de bevestiging van een dienaar des Woords" voorgelezen. Aan de kandidaat worden drie vragen gesteld. Deze moet die door een "ja ik, van ganser harte" beantwoorden. Hierna komt onder het zingen van een passende psalm de bevestiger van de kansel. De kandidaat gaat naar de knielbank en knielt. Vervolgens nemen vier ouderlingen de kansel-bijbel en houden die, geopend, boven het hoofd van de kandidaat. Aanwezige predikanten stellen zich in een kring rondom de kandidaat. De bevestiger legt daarna zijn rechterhand op het hoofd van de kandidaat en spreekt: "God, de hemelse Vader, Die U geroepen heeft tot deze heilige dienst, verlichte U door Zijn Geest, versterke U door Zijn hand en regere U zo in Uw bediening dat gij daarin behoorlijk en vruchtbaar moogt wandelen tot grootmaking van Zijn Naam en tot uitbreiding van het Rijk van Zijn Zoon Jezus Christus". De predikanten, die in een kring rondom de kandidaat staan, leggen ook, ombeurte, de hand op het hoofd van de kandidaat en spreken een tekst uit. De uitgesproken tekst heeft vanzelf betrekking op het dienstwerk, dat wacht. Tenslotte wordt door de gemeente, staande, een zegenbede gezongen. Een bijzonder gebeuren. Onvergetelijk voor wie het meemaakt en bijzonder voor de betrokkene.

Men is nu wettig dienaar. Dienaar van het Goddelijke Woord. Wie zich echt van de Heere geroepen mag weten tot de dienst, kan dit moment nimmer vergeten. Naast de wetigheid van het staan in de dienst is er door de handoplegging ook een Goddelijke bevestiging van het komen tot het ambt. De zekerheid van de roeping wordt onderstreept. De handoplegging is dus geen plechtig gebaar. Het is niet iets, wat door een mens is uitgevonden. Het is voluit Bijbels. In de Heilige Schrift komen we de handoplegging regelmatig tegen. Zo wel in het Oude als in het Nieuwe Testament.

De handoplegging had onder het oude verbond een veelzijdige betekenis. Vandaar dat ze bij onderscheiden omstandigheden plaatsvond. Het werd gezien als een teken van overdracht. Bijvoorbeeld van zegen. In Genesis 48 lezen we van het zegenen van Jacob. Hij zegende twee zonen van Jozef, Manasse en Efraïm, door de oplegging der handen. In Leviticus 9 staat dat "Aäron zijn handen ophief en zegende het volk". De handoplegging moest ook gebruikt worden om mensen te vervloeken. Als het gaat over het straffen van een Godslasteraar sprak de Heere tot

Mozes: "Breng de vloeker uit tot buiten het leger en allen die het gehoord hebben, zullen hun handen op zijn hoofd leggen; daarna zal hem de gehele vergadering stenigen.

Door het laten steunen van de handen op het hoofd van de vloeker werd de zonde zowel van het spreken als van het horen naar die vloek op het hoofd van de vloeker geconcentreerd.

In de ceremoniële eredienst had de handoplegging ook een eigen plaats.

De offeraar naderde met zijn offer, aan de deur van de tent der samenkomst. Alvorens men tot het slachten en offeren overging, vond de handoplegging plaats. De schuld van de mens, maar heel bijzonder werd het het doodsoordeel overgedragen op het dier en daarna voltrokken aan het dier. Calvijn merkte op: "er is derhalve geen twijfel aan of hun oordeel, welke straf ook verdiend is, brengen zij over op het offerdier, opdat zij Gode verzoening zouden doen".

Op de Grote Verzoendag werd één van de twee bokken naar de woestijn verwezen en daar losgelaten. Voor dit gebeurde legde Aäron de handen op de kop van die bok. Door deze zinnebeeldige handeling werd de schuld van het volk overgedragen. Het dier werd het plaatsvervangende offer. De ware Israëliet, de echte priester, leefde bij deze werkelijkheid: het oordeel God verdiend te hebben. Des doods schuldig te zijn. Want er staat geschreven: "de ziel, die zondigt zal sterven". Wat het dier onderging, moest de offeraar naar recht ondergaan. Hij zou de eeuwige dood moeten sterven. Maar nu het plaatsvervangend offer. Het offer door God de Heere Zelf aangewezen en gegeven. Het offerlam, het plaatsvervangend offer is dus van de Heere. Het was ook een sprekend offer. Een heenwijzend offer. Het wees heen naar en het sprak van het Offer. Het offerlam Jezus Christus. Hij is de Betaler, de Voldoener, de Verzoener! Hij gaf Zich. Gewillig. Vrijwillig. Hij de Onschuldige voor de schuldigen. Hij de Heilige voor onheiligen. Hij wilde op de plaats gaan staan van goddelozen. Hij wilde zich geheel geven voor goddelozen. Zijn bloed, Zijn leven gaf Hij voor wets-overtreders. Hoe groot is Zijn liefde. Hoe goed is God de Heere. Wie nu vandaag zijn doodvonnis onderschrijft, de Heere billijkt in Zijn recht, buigt voor het eeuwig oordeel des Heeren, wordt klein, wordt stil door het verzekerd belijden des Heere: "ik voor U, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven". De zondaar mag ook zijn hand uitsteken en leggen op het God-Lam. Wie het gelovig, hopen doet, wordt niet beschaamd. Nooit beschaamd, want Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid.

In het Nieuwe Testament wordt er ook over de handoplegging gesproken. Zij heeft te maken met het zegenen van kinderen en het genezen van zieken. De handoplegging wordt ook in verband gebracht met de gave van de Heilige Geest. Opvallend is dat Jezus niet de handen werden opgelegd. Hij werd wel gedoopt. In het uur van Zijn doop daalde de Heilige Geest op Hem neder in de gedaante van een duif en een stem uit de hemel sprak: "deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb". God de Vader Zelf legde Zijn handen op Zijn Zoon. De Heere Jezus heeft Zijn discipelen ook niet de handen opgelegd, maar wel op hen geblazen uitsprekend de woorden: "ontvangt de Heilige Geest".

Pinksteren kan ook genoemd worden de handoplegging van de Heilige Geest. En die werking van de uitgestorte Geest wordt in de Nieuw-testamentische kerk ook gezien in de ambtelijke handoplegging.

Geest en ambt. Zij horen bij elkaar. Dit moge meer spreken in onze tijd van ambtsverachting en ambtsonderschatting.

Ds. M.C. Tanis.

De Bekering

4.

Een nieuw leven

Bekering is een gave van de Heere Jezus Christus. Ze heeft haar oorsprong in Zijn sterven en opstanding.

Zo wordt in de brieven van Paulus gesproken

van het met Christus begraven worden. En met Hem opgewekt worden. Over het afleggen van de oude mens en het aandoen van de nieuwe mens. Paulus bedoelt met deze uitdrukkingen niets anders dan de bekering.

Luther heeft dit verstaan. Hij wijst er op, dat de ware bekering bestaat in de afsterving van de oude mens en in de opstanding van de nieuwe mens. Negatief en positief. De bekering strekt zich over het hele leven uit.

En Calvijn wijst er nadrukkelijk op, dat de bekering bestaat in de doding van ons vlees en de oude mens en in de levendmaking des geestes valt ons te beurt door het deelgenootschap aan Christus. (Inst. III, 3, 9).

De Heidelbergse Catechismus spreekt, in dezelfde lijn, over de afsterving van de oude mens, en de opstanding van de nieuwe mens. In zondag 33 van de catechismus gaat het zowel over de eerste bekering, als over de dagelijkse bekering. Dat blijkt uit het verband. De echtheid van de eerste bekering moet uitkomen in de dagelijkse bekering. Dat is een doorgaande zaak. Een nieuw leven. Iedere dag moeten we bekeerd worden; ieder uur.

Dat nieuwe leven is een leven naar de wet van de Heere. Niet wettisch. Wel naar de wet. Die wet keuren we dan goed. We krijgen haar hartelijk lief. (Ps. 1 en Ps. 119). We hebben er vermaak in.

Na zondag 33 behandelt de catechismus dan ook de tien geboden. En vervolgens het gebed (het Onze Vader). De geboden kunnen nooit in eigen kracht gehouden worden. Daarom is het nieuwe leven een afhankelijk leven. De geboden mogen omgezet worden in gebeden. Het wordt een biddend leven.

De volmaaktheid wordt hier niet bereikt. Niemand is hier afbekeerd. Gelukkig als u dagelijks vraagt om bekering. Niemand groeit daar boven uit. Dat zou heel erg zijn; een grote vergissing.

Het nieuwe leven blijft een strijdend leven. Calvijn heeft hierover belangrijke dingen gezegd. Gods kinderen worden van de dienstbaarheid, van de heerschappij van de zonde bevrijd. Wel blijft er voor hen een voortdurende oorzaak tot strijd, niet alleen om daardoor geoefend te worden, maar ook hun zwakheid beter te leren kennen. In de wedergeboren mens blijft toch altijd nog een vuur van kwaad, waaruit onafgebroken boze begeerten voortkomen, die hem verlokken en prikkelen tot zonde. (Inst. III, 3, 10). In de heiligen is altijd zonde, totdat zij het sterfelijke lichaam afleggen.

De Heilige Geest is ons gegeven tot heiligmaking, om ons van onreinheid en bezoeiding te zuiveren en te brengen tot gehoorzaamheid aan de Goddelijke gerechtigheid, welke gehoorzaamheid niet kan bestaan, indien niet de begeerten getemd en onderworpen zijn . . . (Inst. III, 3, 14).

Calvijn heeft belangrijke dingen gezegd over het leven van de bekering. Hij ziet het Christelijke leven als een leven van eenvoudigheid en matigheid. Dit heeft te maken met de manier, waarop je omgaat met de dingen van deze wereld. Hoe leven wij? Calvijn schrijft: het leven der vromen moet door eenvoudigheid en matigheid beheerst zijn, zodat in de gehele levensloop onafgebroken een zekere vorm van vasten zichtbaar is. (Inst. III, 3, 17).

Wanneer Calvijn het heeft over de bekering, spreekt hij van *boetvaardigheid*. Met hoe groter ijver men zijn leven onderzoekt (afmeet) naar de maatstaf van Gods wet, des te zekerder tekenen geeft men van zijn boetvaardigheid (bekering). Daarom roept de Geest, wanneer Hij ons aanspoort tot boetvaardigheid, ons dikwijls . . . tot de geboden der wet . . . (Inst. III, 3, 16).

Evenals de haat jegens de zonde, die het begin is der boetvaardigheid, voor ons de eerste toegang opent tot de kennis van Christus, Die Zich aan geen anderen vertoont dan aan ellendige en terneergeslagen zondaren, die zuchten, bekommerd en belast zijn, hongeren en dorsten, en van smart en ellende verkwijnen (Jes. 61 : 1; Matth. 11 : 5; Luk. 4 : 18), zo moeten wij streven naar de boetvaardigheid zelf, ons ganse leven ons op haar toelagen en haar tot het einde toe najagen, indien wij in Christus willen staande blijven. Want Hij is gekomen om zondaren te

roepen; maar tot bekering (Matth. 9 : 13; Hand. 3 : 26; 5 : 31). Hij is gezonden om onwaardigen te zegenen; maar opdat een ieder zich bekere van zijn boosheid. (Inst. III, 3, 20).

Het leven van een christen is een voortdurend streven en een voortdurende oefening om het vlees te doden, totdat het geheel gestorven is en de Geest de heerschappij in ons heeft. Daarom is Calvijn van oordeel, dat diegene het meest gevorderd is in de heiliging, die zichzelf het meest heeft leren mishagen. (Inst. III, 3, 20). De boetvaardigheid is een gave Gods. (Inst. III, 3, 21).

Bekering is overtuiging en berouw. De zonden hoe langer hoe meer haten en vlieden. Het is ook een hartelijke vreugde in God door Christus, en lust en liefde om naar de wil Gods in alle goede werken te leven. Uit een waar geloof. Naar de wet van God. Tot Zijn eer. Dat is helemaal naar Gods Woord. Begeert u ook voor de Heere te leven? Als het kon, zonder zonde?

Hebt u de Heere Jezus Christus nodig? Bent u aan Hem verbonden? Is het werkelijk uw hartelijke begeerte in Zijn genade te delen? In Zijn vergevende liefde? Begeert u voor Hem te leven? Hij zegt immers: zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn Woord bewaren. (Joh. 14 : 23). Dat gaat niet in eigen kracht. Daar is Gods hulp voor nodig. De psalmdichter bad: *doe* mij treden op het pad Uwer geboden. (Ps. 119 : 35).

Wij moeten bewaard worden voor de zonde. Niets is zo erg als de zonde. Ieder moment kunnen wij struikelen en vallen. Wij gaan alleen veilig, als de Heere ons goed vasthoudt. Bekering is noodzakelijk, ja onmisbaar. Anders gaan wij voor eeuwig verloren. Veel mensen hopen zonder bekering toch behouden te worden. Dat gaat niet!

In het laatste bijbelboek staat een ontzaglijk woord. "En zij bekeerden zich niet." Dat is vreselijk. (Openb. 16 : 9 en 11).

De oproep tot bekering blijft nodig. De Heere Jezus Christus heeft het evangelie niet gepredikt zonder op te roepen tot bekering. Hij sprak: bekeert u, en geloof het evangelie. (Mark. 1 : 15). En: indien gij u niet bekeert, zo zult gij allen insgelijks vergaan. (Luk. 13 : 5). Zonder bekering kunt u niet behouden worden. U kunt het evangelie niet echt verstaan zonder overtuiging van zonde en oprecht berouw.

Waar niet gesproken wordt over de totale verdorvenheid van de mens, en de oproep tot bekering niet uitgaat, is men zeer oppervlakkig. Dat is geen eerlijke prediking van Gods Woord. Want in de bijbel wordt de mens getekend in zijn zonde-bestaan en in zijn verlorenheid buiten Christus. Niet om moedeloos te maken. Maar opdat de schuld erkend wordt. En zondaren de Zaligmaker nodig krijgen, voor bekering en vergeving.

Bekering is het werk van de Heere. Daarom bad de profeet Jeremia: bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de Heere, mijn God! (Jer. 31 : 18). Bidt het toch mee. Houdt aan bij de Heere. Zijn genadetroon staat nog open voor u. Bidt er iedere dag om. Onze God ontfermt Zich op 't gebed.

Ik kan niet laten, te eindigen met een paar regels van Lodenstein. Hij schrijft: dat er geen bekering komt, is omdat de mensen hun bekering willen uitwerken door hun eigen krachten.

Laten we onszelf beschouwen, of wij bekeerd zijn, gelijk wij onszelf inbeelden, en waar anderen ons voor houden.

Ik wenste, dat ik en gij het daar allen eens voor namen, dat wij nog bekeerd moeten worden.

Zuidland,
Ds. H. van der Ham.

Jaarvergadering G.O.L.V. 1988

Datum: D.V. woensdag 28 december 1988.
Vergaderplaats: nieuwe aula van A.V.O.-afdeling van de scholengemeenschap "De Driestar", Ronsseweg 552, Gouda. Spreker: dhr. M.A. Aarnoudse, decaan Lodenstein-scholengemeenschap te Amersfoort. Onderwerp: De pedagogische taak van de onderwijsgevende in deze tijd. Ontvangst: 9.30 uur, gratis koffie. Aanvang: 10.00 uur precies.

Uitnodiging

De jaarvergadering van de Gereformeerde Onderwijzers- en Lerarenvereniging is weer aanstaande. Gewoongetrouw willen we leden en belangstellenden wijzen op het belang en de functie van deze jaarlijkse algemene ledenvergadering, waar we ons gezamenlijk bezinnen op de Bijbelse taak en opdracht, die op alle onderwijsbetrokkenen rust. De meesten van ons genieten het grote voorrecht te mogen werken op scholen met een reformatische identiteit. Echter, zijn we dagelijks ervan doordrongen welk een enorme verantwoordelijkheid dat met zich meebrengt? Zijn we steeds bewust bezig die identiteit in ons dagelijks werk in de school gestalte te geven? We hebben daar ieder persoonlijk rekschap van te geven, maar ook als schoolteam, als vereniging en als reformatisch volksdeel. Elkaar daartoe op te scherpen, de helpende hand te bieden, bezinningsstof aan te reiken, dat is in hoofdzaak het doel van onze jaarvergadering. Laten we toch oppassen voor het aankweken van een gevoel van gearriveerd te zijn, nu we zoveel eigen scholen hebben. Het is een faliekante gedachte dat daardoor als vanzelfsprekend de gevaren wel buiten de deur blijven. Er moet onder ons een voortdurende worsteling zijn om het pand van het op Gods Woord gefundeerde onderwijs te bewaren. De referent, dhr. M.A. Aarnoudse, decaan aan de Lodenstein-scholengemeenschap te Amersfoort, wenst met zijn onderwerp "De pedagogische taak van de onderwijsgevende in deze tijd" in dat kader daaraan een bijdrage te leveren.

De laatste paar jaar is het een verblijdend teken, dat ook een niet onbeduidend aantal jonge kollega's van hun belangstelling en meeleven blijk geeft. Wij hopen dat we ook dit jaar weer veel jongere leerkrachten mogen begroeten. Degenen, die al eens vaker onze jaarvergadering hebben bezocht, kunnen uit ervaring spreken dat deze bijeenkomst zich gelukkig kenmerkt door een sfeer van onderlinge verbondenheid en eensgezindheid. De Heere geve ons dat ook deze keer weer te ervaren. Graag allen, die het onderwijs naar Schrift en belijdenis van harte voorstaan, tot ziens in Gouda op D.V. woensdag 28 december.

Het G.O.L.V.-bestuur.

Voor de jeugd

Nehemia 67.

"Gedenk, mijn God, aan Tobia en Sanballat, naar deze zijn werken; en ook aan de profetes Noadja, en aan de andere profeten, die gezocht hebben mij vreesachtig te maken."

Neh. 6 : 14.

Beste jongelui!

"Een goede naam is beter dan goede olie". Zo heeft de wijze Salomo het eens gezegd. En hij heeft dit naar waarheid gezegd. Nehemia had een goede naam. Zo staat hij bekend in het Woord van God. Hij bevond zich in de dienst van God. Hij was naar Jeruzalem gekomen met verloochening van zichzelf, om wat goeds voor de kinderen Israëls te zoeken. Hij is hierin een type geweest van de Heere Jezus Christus, Die met verloochening van Zichzelf naar deze wereld gekomen is, om wat goeds, ja om alles goeds te zoeken voor de kinderen Israëls. Dat zijn de ware Israëlieten, dat zijn de kinderen van God. Hij is niet alleen gekomen om wat goeds te zoeken, maar om alles goeds te geven, voor mensen, die van nature niets anders dan kwaad doen. Daar worden we in deze tijd weer bij bepaald. We leven in de adventsweken, als jullie dit lezen. Ik geloof daarom dat het goed is, als we jullie, via ons blad, daar ook zoeken bij te bepalen. Want het gaat toch ten diepste altijd weer om Hem. Nehemia is een spiegelbeeld geweest van Hem. Daarom moeten we in de spiegel van Nehemia steeds weer Hem zoeken te zien, Die gekomen is, om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was.

Had Nehemia een "goede naam", de Heere Jezus Christus heeft een Naam boven alle naam. Daar is niet één naam met die van Hem te vergelijken. Zijn Naam is voor het oprecht gemoed, van al Zijn gunstvolk goed. Kennen jullie die Naam? Ik bedoel natuur-

lijk niet te vragen of jullie die Naam uit je hoofd kennen, maar uit de praktijk van het leven. Dat wil zeggen: Als je persoonlijke Zaligmaker, Die voor jullie alles gedaan heeft, wat tot je zaligheid van node is. Voor jullie, die alles gedaan hebben om verloren te gaan. Want dat is ons bestaan. Als je er niet aan ontdekt wordt, houd je dit niet voor mogelijk. Doch als je er aan ontdekt wordt, ga je dit met veel verwondering onderschrijven. Die goede naam van Nehemia zocht men te bekladden. Eerst heeft men dit op een goddeloze manier zoeken te doen. Later deed men dit meer op een vrome manier. De duivel probeert het op alle manieren. Ook in dat opzicht is Nehemia weer een type van zijn grote Meester. Want men heeft de Naam van de Heere Jezus, die zo betekenisvolle Naam, ook zoeken te bekladden. Men deed dit door Hem te doen zien als een gewoon mens-kind. De zoon van Jozef en Maria. Meer niet.

Wat wou Hij eigenlijk? Zou die hen moeten verlossen? Later deed men het meer op een vrome manier. Men riep zelfs: Hosanna, gezegend is Hij, Die daar komt in de Naam des Heeren. Toen Hij aan het kruishout hing, lasterden degenen, die Hem voorbij gingen. Ja, zij gingen Hem voorbij! Wat is dat erg, als men Jezus voorbij gaat. Men heeft Hem dan niet nodig. Men redt het dan wel zonder Hem. En die dat zeggen, denken, zinken!

Nehemia kun je zien, al leefde hij als mens vóór de Heere Jezus, dat hij ging in de voetsporen van de Heere Jezus. Want van de andere kant is het toch zo, dat Hij er was vóór Nehemia. Want Die in de tijd als mens geleefd heeft, was naar Zijn Godheid eeuwig. Dat is vóór alle tijden, en ook daarna. Daarom moeten degenen die Hem nu volgen, er ook op rekenen, dat men hun naam zal zoeken te bezoedelen. De wereld geeft nauw acht op degenen, die in hun leven betonen "niet van de wereld te zijn". Doch dat doet niet alleen de goddeloze wereld, de Sanballat's en de Tobia's, maar dat doet ook de vrome wereld: de valse profeten en profetes. Dat zijn de dominees en allerhande voorgangers, die in werkelijkheid, neteender als de farizeërs en schriftgeleerden in Jezus dagen, vijanden zijn van de vrije genade. Als zij Gods kinderen kunnen bekladden, zullen zij het niet nalaten. De fouten, die zij als mensen maken, worden altijd met een vergrootglas bekeken, terwijl het goede wat zij doen, helemaal niet wordt gezien. Gelukkig hangt de staat van een mens voor God, niet af van het oordeel van een mens. Dat mocht Nehemia weten. Dat mocht ook Paulus weten. Want deze nieuw-testamentische dienaar stond ook onder kritiek. Doch hij kon naar waarheid schrijven: Die mij oordeelt, is de Heere. En Die oordeelt een rechtvaardig doel. Dat is voor de gelovigen een grote troost. Want al moeten zij zichzelf vaak veroordelen, zij mogen toch weten, als zij in het geloof staan, dat de Heere nooit handelt met hen naar hunne zonden..... Dat heeft Hij gedaan met de Heere Jezus Christus. Die is volmaakt in alles geweest, terwijl Hij als de grootste zondaar behandeld is, opdat zondaren in het gerichte Gods vrij zouden kunnen uitgaan.

Dat God een rechtvaardig oordeel oordeelt, moet 'n schrik zijn voor de goddelozen, die het in het openbaar zijn, en die het in het verborgen zijn. Want eens zal de Heere hen vergelden naar hunne werken.

Dat mocht Nehemia ook weten, te midden van alle laster die men van hem zocht rond te strooien. Hij gaat daarom met zijn nood ook niet naar mensen. Hij stuurt geen ijthode naar de koning van Perzië, die hem verlof gegeven had om wat "goeds voor de kinderen Israëls te zoeken". Want die zou hem ongetwijfeld hebben kunnen helpen. Doch Nehemia vestigde op "prinsen geen betrouwen". Hij zoekt zijn toevlucht bij de Heere. Dat is een trek, die we al meermalen bij hem zijn tegengekomen. En waar kan men het beter doen. Want God is een Toevlucht voor de Zijnen.

Hun sterkt' als zij door de droefheid kwijnen.

Zij werden steeds Zijn hulp gewaar, In zielsbenauwdheid, in gevaar.

Dies zal geen vrees ons doen bezwijken. Schoon d'aard' uit hare plaats mocht wijken.

Schoon 't hoogst gebergt' uit zijne steê, Verzet wierd in het hart der zee.

Gedenk, mijn God, aan Tobia en aan Sanballat, naar deze zijne werken; en ook aan de profetes Noadja, en aan de andere profeten, die gezocht hebben mij vreesachtig te maken. "Gedenk, mijn God.....". Wat is dat geweldig, als je dat zo kunt zeggen. "Mijn God". Nehemia had een God. Niet maar een god, één uit zo velen. Want er is maar Eén God. Dat is de waarachtige God. Dat is de eeuwige God. Dat is Die God, Die trouw houdt en eeuwig leeft, en nooit laat varen de werken Zijner handen. Die God, Die tot hertoe Nehemia in gunst gedachtig was geweest. Dat had hij ervaren. Nehemia wist, met andere woorden, wat hij aan zijn God had. Wat is dat groot, als men een God mag hebben, zoals Nehemia had. Dan weet je ook wat je er aan hebt. Daar kun je op terug vallen, iedere keer weer. Nehemia gaat met zijn vijanden naar God toe. Hij draagt ze met name aan God voor, als ook hun werken. Want dat waren Gode en de naaste vijandige werken. Hij vraagt of God aan hen denken wil. Of Hij er voor zorgen wil, dat hun boze voornemens geen resultaat zullen hebben.

Belet hun d'optocht, treedt vooruit

Zo worden z'in hun loop gestuit.....

Ik geloof wel, dat ik zo de bedoeling van Nehemia's gebed verwoorden kan. Als er zo gebeden wordt, wordt het voor de vijanden wel erg gevaarlijk. Want zij hadden een kind van God aangerand. En wie Gods volk aandrangt, die randt Zijn oogappel aan. De vijanden zochten Nehemia vreesachtig te maken. Doch dat is hen niet gelukt. Deze geloofsheld vreesde niet. Doch degenen die hem hun lagen legden, hadden alle oorzaak om te vrezen. Want er is een gedenkboek voor Gods aangezicht. Dit is natuurlijk menselijk van God gesproken. Hij heeft geen gedenkboek nodig, omdat Hij iets zou kunnen vergeten. Want dat is bij Hem niet mogelijk. Toch staat het zo geschreven in Mal. 3 : 16, opdat men beseffen zou, goed zou beseffen, dat alles wat gedaan, gezegd, gedacht en gelaten wordt, bij Hem bekend is. En dat dat nooit vergeten wordt. Hij komt er vroeg of laat zeker op terug. En dan worden de boeken geopend. Dan komen alle dingen voor de dag. Wanneer die aan deze zijde van het graf niet beleden zijn, en vergeven zijn, dan zal men de gevolgen in de eeuwigheid moeten dragen.

Vreest 's HEEREN macht en dient Zijn Majesteit.

Juicht, bevend op 't gezicht van Zijn vermogen.

En kust de Zoon, van ouds u toegezeid'. Eer u Zijn toorn verdelt voor aller ogen.

U op uw weg tot stof doe wederkeren, Wanneer Zijn wraak, getergd door uw gedrag,

U onverhoeds zou door haar gloed verteren

Tot staving van Zijn lang gehoond gezag.

Wie God niet vreest, kinderlijk vreest, heeft alles te vrezen. Wie God kinderlijk vreest, heeft niets te vrezen. Want het wonderlijke is dan, dat God aan hun zonden nimmer gedenkt. Want Hij werpt ze achter Zijn rug in een zee van eeuwige vergetelheid. En men noemt Zijn Naam: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst. Kennen jullie Hem? Het is de moeite waard. Want Hem te kennen is het leven. En Hem te dienen, dat is zaligheid.

De hartelijke groeten van jullie aller vriend,
Ds. H.C. v.d. Ent.

Scheurkalender Honigdruppels 1989

Deze kalender verschijnt met blok en schild en in boekvorm. De prijs is gelijk, namelijk f 14,25. Kerkeraden en andere instanties kunnen de kalender voor een lagere uitdelingsprijs krijgen. Men kan zich wenden tot uitgeverij J.J. Groen en Zoon, postbus 11031, 2301 EA Leiden, tel. 071-143443.

De kalender staat al vele jaren gunstig bekend. Een aparte aanbeveling is daarom niet nodig. Het schild voor het blok is erg mooi. Voor elke dag is er een korte meditatie op de voorzijde van het kalenderblaadje. Op de achterzijde vindt men mengelwerk: korte verhalen, gedichten, bladvullingen.

B.

Boekbespreking

Voor hart en huis, bijbels dagboek voor 1989.
Uitgeverij J.J. Groen en Zoon - Leiden.

Dit dagboek bevat voor elke dag een meditatie van een halve bladzijde. De meditatie is van de hand van ds. D.J. Budding, Ned. Herv. predikant te Elspeet, ds. D. Rietdijk, predikant van de Geref. Gemeente te Moerkapelle, ds. G.S.A. de Knecht, Ned. Herv. predikant te Putten en ds. A. van Heteren, Chr. Geref. predikant te Werkendam. De samensteller van het dagboek is ds. De Knecht. Hij schrijft in een *Ter inleiding* o.a.: De opzet van dit boekje is dezelfde als die van vorig jaar. Het is de bedoeling dat eerst het gedeelte wordt gelezen dat wordt opgegeven en vervolgens het stukje dat naar aanleiding van de Schriftlezing is geschreven. De opgegeven Psalm kan daarna worden gezongen. (...) De lezing van de Bijbel blijft het voornaamste en daarna de overdenking waarin op een eenvoudige manier een tekst of Schriftgedeelte wordt verklaard.

Ds. De Knecht wijst er nog op dat dit dagboek in de loop der jaren een goede ingang gevonden heeft in de gehele Gereformeerde Gezindte.

Een verdere aanbeveling is niet nodig. We sluiten ons aan bij de begeerte van de medewerkers, dat de Heere dit dagboekje nog wil gebruiken tot de ere Zijns Naams en jongeren en ouderen daardoor worden getrokken vanuit de duisternis tot Gods wonderbaar licht.

De prijs is f 10,50.

B.

Boekbespreking

... en verwonderden zich door A.J. van Voorst
b.v. Uitgeverij "De Banier" - Utrecht.

De schrijver werkt op de drukkerij, waar ons blad wordt gedrukt. Hij gaf mij een exemplaar van zijn boek ter recensie. Het boek bevat Kerstverhalen voor ouderen. Van Voorst heeft deze oorspronkelijk geschreven voor de jaarlijkse Kerstavonden van het Hervormd Rusthuis "Sola Gratia" te Schoonhoven.

Het ligt voor de hand dat de verhalen op bejaarden zijn afgestemd. Zij zijn aan het eind van het leven. Dat heeft voor ieder allerlei wederwaardigheden en teleurstellingen gebracht. De schrijver wil in zijn verhalen een boodschap brengen door heen te wijzen naar Hem, Wiens komst in het vlees telkens weer herdacht wordt.

We hebben de verhalen met belangstelling gelezen en ook aan een ander laten lezen. We waren een in ons gevoelen, dat het Van Voorst gelukt is om boeiende verhalen te schrijven. Er zijn er veertien in een grote verscheidenheid. De verhalen geven weer wat de werkelijkheid van het leven is. Door de zonde brengt het leven moeite en verdriet en dan volgt de eeuwigheid. De schrijver tekent mensen die aan het einde toch nog troost vinden in de geboorte van de Zaligmaker. De bedoeling van de schrijver is goed, maar roept bedenkingen op. Het komt niet zo vaak voor dat iemand werkelijk door het geloof gaat zien wat in Christus gevonden wordt. En als dit het geval is geschiedt dat niet op de wijze zoals Van Voorst dat voorstelt.

Afgezien hiervan kunnen we het boek gunstig beoordelen.

Het is keurig uitgegeven, maar we willen toch ook hier een opmerking maken. Het boek zou er van binnen wat aantrekkelijker hebben uitgezien, wanneer regelmatig bij een nieuw gedeelte van een verhaal ook met een nieuwe alinea was begonnen. Zoiets leest prettiger.

Het boek telt 91 blz. en kost gebonden f 14,75.

B.

Het leven en sterven van mej. C.C.W.

1.

Mijnheer en waarde medebroeder!
Ik word opgewekt dit weinige aan u te schrijven, waar wij leven in een geesteloze tijd, daar nijd en verkeerdheid groot is en de liefde weinig, om ons tezamen aan te moe-

digen, dat dewijl de Satan raast zich echter de Heere Jezus nog niet onbetuigd laat door Zijn wonderdaden in het midden van Sion te bewijzen.

Ik merk drie wonderdaden aan, die God nog dagelijks doet in Zijn Kerk:

1. Die is groot in het bekeren van zondaren.
2. Dat die bekering zo groot en zeldzame verandering te weeg brengt ten goede over hen.
3. Hoe God sommigen van Zijn kinderen triomfant invoert in de hemel.

De eerste is groot, omdat een zondaar, nergens van wetende, voorttredende in zijn zondeloop, wel tevreden is, geen aandoening van hemel of hel, zaligheid of rampzaligheid heeft, en zich dikwerf met zijn hoogverheven schilden aankant tegen de Almachtige, dat hij onder en door het woord van de Hemel, als met een zwaard en pijl des Almachtigen wordt getroffen en zo geraakt, dat alles in beweging is, niet in een ziekte, niet in ongelukken, die echter God ook wel gebruikt, niet in en door zwaarmoedigheid, maar met een gezond verstand; dikwijls onder de toellegging van alles, zo verlegen wordt gemaakt en tot zichzelf wordt gebracht en genoodzaakt tot zichzelf in te keren, de wet in zijn geweten, meer opgeklaard in Gods Woord, zo in zijn daglicht wordt gesteld en het geweten zo in zijn beroep, om volgens die wet zijn eigen daden te meten, het geheugen als uit een bladwijzer al zijn bedrijven openlegt, en dus zich plaatst onder God als op de rechterstoel, dat alles trilt en beeft, en dat twee zondaars de ene en dikwijls de grootste nergens van weet en gerust is, de ander smaadt; de ander niet minder verstandig en wel redenerende heeft nochtans zulk gezicht en werkzame aandoening in zijn geest, zo levendig, zo blijvende en achtervolgende, dat noch anderen noch hijzelf zich daarvan kan ontdoen; en dus op de knieën wordt gedreven met een Paulus, om al kermende genade bij God te zoeken of hij Hem enigszins vinden mocht. Niet dat God ook wel anderen op een zachter wijze langzamerhand naar Zijn vrijmacht trekt. Echter in het een en in het ander ontdekt God Zijn almacht en hoe Hij de Heere en Maker is van 's mensen geest.

De tweede is geen mindere wonderdaad, dat die bekering zo zichtbare verandering maakt in de mens, niet dat hij minder verstand, oordeel en wilsneiging heeft, onbekwamer tot zijn werk en bedrijf in de wereld is. Neen! Maar in al dezen nog meerder en bekwamer. Hij wordt verhevener in bevatting en Gode waardiger. Hij wordt in hetzelfde oordeel met God, zo verzet als hij was op zichzelf, op zonde, op liefde van het schepsel, recht tegen de aard van zijn redelijke geest, zo zuiver, rein en kuis wordt hij tot God en tot Jezus en Zijn kinderen gedreven, zijn genegenheden gebreideld en betoomd, zijn lichaam een werktuig van de geest, hetwelk allerwege een afvloeiende heeft in en op zijn daden.

Maar ten derde, bijzonder toont God het wonder van Zijn genade dikwerf aan sommigen van Zijn kinderen, om die op een triomfante wijze ten hemel in te leiden. Het is waar, God doet dit wel niet aan allen, gelijk God ook niet alle goddelozen, (schoon zij het waardig zijn) niet altijd laat heengaan met een verwoed geweten, maar alleen deze en gene, zo doet ook de Heere aan Zijn kinderen. Van het een en het ander kan dit meisje ten voorbeeld verstrekken (bijzonder in het laatste van haar leven) welke God behaagd heeft in haar 24e jaar op woensdagmorgen de 22e januari 1716 zeer triomfantelijk uit deze wereld in Zijn zalige gemeenschap over te halen, hetwelk ik u tot uw blijdschap om een dubbele reden wel heb willen mededelen, eensdeels omdat ze u zo na bestaat, daar gij haar oudste zuster tot uw dierbare echtgenote hebt, anderdeels, omdat zij meer dan eens getuigde op haar sterfbed, dat ze onder uw dienst allereerst was aangeraakt toen ze 17 of 18 jaar oud was, en daarom wenste zij meer dan eens u bij haar tegenwoordig te hebben om u dit te betuigen, wat ze nog nooit had durven doen, en dat gij getuige had mogen wezen van haar zalige uitgang.

Vooraf moet ik iets zeggen wat in het verhaal te pas komt.

Eerst wat betreft haar humeur, wat u ook bekend was. Zij was stil, schroomachtig, niet

alleen in het geestelijke, maar ook in alles, zelfs tot alles. Zij was verlegen, in het spreken of als zij aangesproken werd kreeg zij altoos een blos. Hetwelk daarom te meer Gods werk verheft, dat in het vervolg zelfs meer dan eens haar tot verwondering was in haar ziekte.

Ten andere, wat betreft haar ziekte: zij was al enige tijd niet al te wel geweest en was de gehele zomer onpasselijk, nu en dan met koortsen gekweld geweest. In het najaar had ze een toeval aan haar linkerbeen gekregen, dat open ging en waarin zich verscheiden gaatjes ontdekten. Even voor haar ziekte begon dat been wat te beteren, zodat ze nu en dan eens in de kerk geweest is, nadat het haar van te voren wel 6 à 7 weken in huis had gehouden. En het is opmerkelijk, dat toen zij ziek werd dat haar been zeer ontstak en veel kommer baarde voor kwade gevolgen, al het kwaad in het been besloten bleef, zolang de Heere haar wilde gebruiken om te spreken, maar toen de Heere bestel maakte om haar weg te nemen, beterde het been en het kwaad verspreidde zich door het lichaam en ook enigszins naar de hersenen.

Zij was de 11e januari, zijnde zaterdag, voornemens zondags naar de kerk te gaan, doch daar zij om de gesteldheid van haar been zo ver niet kon of durfde gaan, zo werd zij genoodzaakt thuis te blijven, hetgeen zij naderhand erkende dat dit niet zonder Gods voorzienigheid was.

De zondagmorgen thuis zijnde was zij tweemaal in ernstige gebeden, gelijk zij hoorden die ook thuis gebleven waren. De vrienden die thuis kwamen meenden dat zij klaar zou geweest zijn om des namiddags mee naar de kerk te gaan, maar zij zei, dat zij 's morgens de koorts had gekregen, die haar bijbleef tot haar dood toe zonder weg te gaan. Maar zij zei: *het is mij thuis ook goed geweest*. Haar been werd toen ook erger van zondag de 12e tot zondag de 19e januari en toen werd het been weer beter. Maar het kwaad verspreidde zich door het gehele lichaam, zodat de ziekte meer en meer klom en toenam, wat haar ook wegnam.

Dit is het begin van de brief aan een zwager van het meisje, wiens bediening haar tot zegen was. Dat komt verder in de brief naar voren. In de brief wordt ook de naam van ds. Immens genoemd. Deze moet de brief hebben geschreven. Dat blijkt uit het onderschrift. De schrijver ondertekent met de initialen P.I.

Boven de brief lezen we nog van het meisje wier leven en sterven beschreven wordt: Met veel blijdschap in de Heere ontslapen te Middelburg in Zeeland, op de 22e januari 1716, in de ouderdom van 24 jaar.

Het is een oud boekje dat we in bezit hebben. De voorpagina ontbreekt. Uit een voorwoord van de uitgever - wie is ons niet bekend - blijkt dat het boekje 'gretig gezocht' werd. De zesde druk kwam van de pers.

In volgende artikelen hopen we de brief van ds. Immens in ons blad op te nemen.

B.

Wel eens op TEXEL geweest?	volledig pension voor groot en klein.
Beslist de moeite waard Bos, duinen, zee, vogel- broedplaatsen, visgelegenheden, etc., en ... rust.	Prijzen v.a. f 285,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.
U kunt op 'DE VERRASSING' gebruik maken van	Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen. Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan. Tel. 02223-661 of 391.

ORA et LABORA
CHRISTELIJK INSTITUUT VOOR
VORMING EN OPLEIDING
STAPHORST/GENEMUIDEN

Gevraagd:

PEDAGOGISCH MEDEWERKSTER

- * Indienstreding zo spoedig mogelijk voor 0,8 formatieplaats (32 uren per week).
- * Behorend tot reformatische gezindte.
- * Belangstelling voor het werken met jongeren in de leeftijd van 16 tot 19 jaar.

Solicities aan het bestuur, p/a Gemeenteweg 317, 7951 PA Staphorst. Inlichtingen bij de heer W. Bron (dir.), telef. 05225-1940 (school) of tel. 05225-2986 (thuis).